

Oponentský posudek bakalářské práce

Růžičková, Johana: *Hra dítěte v multilingvním prostředí*. Katedra sociálních věd, FF UPa, Pardubice 2017, 39 stran a krátký film.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Lada Viková

Předložená bakalářská práce se zabývá komunikací dětí předškolního a mladšího školního věku vychovávaných v multilingvním prostředí. Práce vychází z pozorování jedné rodiny, která je součástí širší rodiny autorky této práce. Přesný vztah autorky k pozorovaným dětem není v textu ani ve filmu upřesněn, proto lze vyvozovat o příbuzenské struktuře více závěrů. Je autorka sestrou, dcerou, neteří... česky hovořící matky?

Autorka sleduje komunikaci dětí, které v době výzkumu pobývaly ve Španělsku a přijely do ČR na návštěvu, přičemž matka na ně hovořila česky či anglicky a otec španělsky. Děti se ale často stěhovaly a navštěvovaly různé vzdělávací instituce v různých zemích.

Práce je rozdělena do několika kapitol – po úvahách a představení vizuální části (včetně detailního rozpisu jednotlivých obrazů, které se nacházejí ve filmu) je načrtnut bilingvismus a letmo teorie hry (Huizinga, Caillois). Následuje rozsáhlejší sekce věnovaná lingvistické antropologii v kontextu dětské hry a jazykových strategií v multilingvním prostředí.

Autorka dochází k závěru, že jazykové prostředí je pro výchovu a vzdělávání jedince rozhodujícím prvkem, poukazuje na flexibilitu a přizpůsobování se dětí změněnému prostředí. Domnívá se, že smíšené rodiny jsou obohacením společnosti a děti z těchto rodin mají tendenci být více tolerantní a adaptabilnější na nové prostředí.

Nosnou částí předkládané práce je její filmová součást. Ta, jak autorka sama tvrdí, není postavena na chronologickém principu (str. 15). Přestože akcentovaným záměrem autorky je verbální komunikace dětí, doporučila bych v některých sekvencích více kontextualizovat prostor, kde se komunikační událost odehrává. Srozumitelně a vtipně působí česká hymna v závěru filmu v prostoru Španělska za chůze bilingvních dětí. V textu není vysvětleno, proč autorka usilovala o to, aby ji děti při filmování vůbec nepozorovaly (str. 13), stejně tak je nejasné, co a proč je nežádoucí interakcí s informanty v průběhu filmování (str. 14). Vždyť právě samotný proces interakce mezi filmující a dětmi a jejich výběr jazyka by byl zajímavou sondou do zkoumaného tématu. Rušivou částí filmu je všudypřítomný reklamní popis TechSmith. Bylo by vhodné, aby autorka ve filmu také uvedla své jméno a název instituce, pod níž film vznikl.

Přestože si autorka zcela oprávněně stěžuje, že k tématu multilingvního prostředí není v češtině dostatečné množství literatury, opírá se především o text Jana Pokorného (2010). Zajímavé a obohacující by pro ni mohly být i texty Leoše Šatavy či Zdeňka Salzmann. Není také srozumitelné, zda souhlasí s Humboldtovým názorem citovaným v Pokorném o spojení jazyka a rasy. (str. 24)

Práce se zabývá zajímavým tématem, ale působí, možná mylně, i díky množství chyb v samotném textu (dokonce značených - např. str. 28), jako nedotažená a v některých částech narychlo poskládaná.

Předložená bakalářská práce splňuje požadavky kladené na absolventskou práci bakalářského studia oboru sociální antropologie. Na základě výše uvedeného proto navrhuji hodnocení práce velmi dobře-.

Dne 9. 8. 2017

PhDr. Livia Šavelková, Ph.D.